

Все это в целом отражает перспективы эволюции норм о сроках и позволяет прийти к выводу, что со временем можно ожидать формирования общей части института сроков в праве социального обеспечения, включающей общие положения о сроках (сущность и механизм, включая их исчисление), а также особенной части, куда следует отнести нормы о пенсионных сроках, сроках, связанных с выплатой пособий, компенсаций, субсидий, предоставлением медицинских услуг и лечения, сроках социального обслуживания и др.

Яригіна Є. П.,
здобувач кафедри трудового права Національного
університету «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»
(м. Харків, Україна)

СОЦІАЛЬНІ ДОПОМОГИ НА ДІТЕЙ: МІЖНАРОДНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД

Особливе місце в загальній системі соціального захисту всіх верств, груп і категорій населення України посідає комплекс заходів щодо соціального захисту сім'ї, і перш за все, сім'ї з дітьми. Це обумовлено тими функціями, які вона виконує в суспільстві. Саме стан сімей, які мають дітей, рівень їх життя і соціальної захищеності — найважливіші показники соціальної зрілості і морального здоров'я суспільства. Крім того, ні чим іншим, як рівнем соціального захисту сім'ї з дітьми, які забезпечують виконання нею своїх функцій, визначається перспектива розвитку суспільства, його майбутнє.

У Конституції України (ст. 2, 3, 46) право людини і громадянина на соціальний захист закріплено у кількох статтях, які безпосередньо присвячені соціальному захисту і, які в свою чергу, отримали подальший розвиток у системі законодавства про соціальний захист в Україні.

В Україні передбачено шість видів допомог на дитину: допомога з вагітності та пологах; допомога при народженні дитини; допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомога на дітей одиноких матерів; допомога при устновленні дитини. Також передбачено і одноразову допомогу при народженні дитини.

Конституція Російської Федерації, проголошуючи ідеї соціальної держави, політика якої спрямована на створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток людини, забезпечення державної підтримки сім'ї, материнства, батьківства та дитинства (стаття 7), в законодавстві конкретизує ці положення. Так, Федеральним законом про державну допомогу громадянам, які мають дітей, встановлена єдина система державних допомог громадянам, які мають дітей, у зв'язку з їх народженням і вихованням, яка забезпечує гарантовану державою матеріальну підтримку материнства, батьківства і дитинства.

На сьогоднішній день в Росії цим Федеральним законом встановлено такі види державних допомог: допомога по вагітності та пологах; одноразова допомога жінкам, які стали на облік в медичних установах у ранній термін вагітності; одноразова допомога при народженні дитини; щомісячну допомогу по догляду за дитиною; щомісячну допомогу на дитину; одноразова допомога при передачі дитини на виховання в сім'ю; одноразова допомога вагітній дружині військовослужбовця, що проходить військову службу за призовом; щомісячну допомогу на дитину військовослужбовця, що проходить військову службу за призовом.

Система сімейних допомог у Франції включає такі основні види допомог: 1. Допомоги при народженні, усиновленні та догляд за дітьми, або допомога з прийому малюків включає такі типи допомог. 1.1. Одноразова премія при народженні або усиновленні дитини 1.2. Базова допомога. Обов'язковою умовою її отримання є три медичних огляду дитини: 1) протягом перших восьми днів після народження, 2) у віці 9-10 місяців, 3) у віці 24-25 місяців. 1.3. Додаткова допомога у вільному виборі способів догляду за дитиною. При цьому можливі два випадки: сім'я користується послугами акредитованої державою няні; сім'я користується послугами няні півдня бебі-сіттера. 1.4. Додаткова допомога у вільному виборі діяльності. На нього мають право, сім'ї, де один батько не працює або має часткову зайнятість, щоб здійснювати догляд за дитиною. 2. Дитяча допомога. 2.1. Сімейні допомоги виплачуються в тому випадку, якщо в сім'ї на утриманні перебувають принаймні дві дитини віком до 20 років. Родина має право на таку допомогу, незалежно від сімейного стану та рівня доходу. 2.2. Додаткова допомога виплачується, якщо в сім'ї на утриманні перебувають приватні три дитини (всі вони старше трьох років) і при цьому дохід

сім'ї не перевищує певної межі. 2.3. Щоденна допомога на присутність батьків виплачується, якщо один з дітей, які перебувають на утриманні сім'ї, серйозно хворий, з'явився жертвою нещасного випадку або інвалід і якщо лікар вважає за необхідне присутність батька поруч з дитиною, що природно змушує його припинити свою професійну діяльність. 3. Шкільна допомога виплачуються кожному школяреві, студенту або дитині, яка навчається в профучилищі. 4. Допомоги самотнім або розведеним батькам. 4.1. Допомога самотнім батькам. 4.2. Допомога з сімейної підтримки. Якщо дитина втратила матір чи батька або якщо один або обидва батьків не беруть участь в утриманні дитини протягом принаймні двох послідовних місяців. 5. Допомога на навчання дитини-інваліда.

Таким чином, відносно високі показники народжуваності у Франції можна, принаймні частково, віднести на рахунок французької сімейної політики. Майже 60% дітей молодше шести років ростуть у сім'ях з двома працюючими батькам. Але зі збільшенням числа дітей зайнятість жінок зменшується: професійно зайняті 80% жінок, які мають одну дитину, 60-жінок з двома дітьми і 37% – з трьома дітьми. До того ж, як відзначають деякі фахівці, оплачувану відпустку (в основному матерям) і «батьківську допомогу на навчання», що становить від 300 до 700 євро, віддаляють мати від ринку праці. Так, за даними опитування, проведеного Caritas France, 78% матерів-одиноків не мають доступу до зайнятості через проблеми з доглядом за дитиною, труднощів поєднання професійного та сімейного життя, брак освіти і т. д.

За значущості ресурсів, що спрямовуються на пряму підтримку сімей, очолюють список країни Північної Європи (Швеція, Данія, Фінляндія) – вони витрачають на сімейну політику більше 4% валового внутрішнього продукту (1995 р.). в кінці списку – країни Південної Європи, де системи соціального захисту створені порівняно недавно, і витрати на сімейну політику становлять від 0,2% у Греції до 1,1% в Португалії. Іспанія та Італія витрачають, відповідно, 0,4 і 0,8% ВВП. Витрати більшості інших європейських країн лежать у межах від 2 до 3% ВВП (Франція – 2,6%, Німеччина – 2,1%).

Ми вважаємо, що всіма цими допомогоюми, досягається демографічне зростання населення. з вищепереліченого можна зро-

бити наступний висновок. Вже сьогодні однією з цілей сімейної політики є надання допомоги батькам в тому, щоб вони могли успішно поєднувати виховання дітей і професійну зайнятість. Саме тому досить значні суми, що надаються в якості соціальних допомог на малолітніх дітей, призначені для того, щоб або зменшити витрати сім'ї на няню, або дати батькам можливість самим забезпечити догляд за дітьми. Закордонний досвід з призначення допомог сім'ям з дітьми дуже корисний для нашої держави, деякі зарубіжні норми в цій сфері, з нашої точки зору, можуть бути застосовані в національному законодавстві. Перш за все, треба зазначити, що ми виступаємо за стабільність в розмірах допомог. Розмір допомоги не може бути залежний від життєвого мінімуму, це тягне за собою постійний перерахунок їх розміру. По-друге, необхідно спростити саму процедуру нарахування допомог.